

**ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ–
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4412/2016 ΜΕ ΤΟΝ Ν. 4782/2021
(ΕΙΣΗΓΗΣΗ 3^{ΗΣ} ΗΜΕΡΙΔΑΣ)**

Εισηγητής:

ΖΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ

Πολιτικός Μηχανικός, MSc ΕΜΠ

Συγγραφέας Τεχνικής Νομοθεσίας & Διαχείρισης Έργων

Εισηγητής Ν.4412/2016 ΕΚΔΔΑ, ΠΑΔΑ, 4412.gr, ΕΜΔΥΔΑΣ, ΚΥ ΜΟΔ ΑΕ

Στοιχεία επικοινωνίας

Web site:

zpastamatis.gr

E-mail επικοινωνίας:

zpastamatis@gmail.com

Τροποποιήσεις που αρχίζουν να ισχύουν από 1^{ης}/09/2021 (Α)

Άρθρο	Θέμα
45	Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης
136	Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη
136Α	Διοίκηση του έργου – Παρακολούθηση και επίβλεψη έργων κάτω των ορίων – Μητρώο επιβλεπόντων ελεγκτών μηχανικών-Εξουσιοδοτική διάταξη
138	Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου
141	Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων
144	Σύμπραξη του μελετητή στην κατασκευή - Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη
145	Χρονοδιάγραμμα κατασκευής-
147	Προθεσμίες
148	Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου
149	Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ)
150	Προκαταβολές
151	Επιμετρήσεις
152	Λογαριασμοί
153	Αναθεωρήσεις
154	Απολογιστικές εργασίες

Τροποποιήσεις που αρχίζουν να ισχύουν από 1^{ης}/09/2021 (B)

Άρθρο	Θέμα
155	Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες
158	Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους
157	Βλάβες στα έργα – Αποζημιώσεις
159	Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης
160	Έκπτωση αναδόχου
161	Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης
168	Βεβαίωση περάτωσης εργασιών
169	Διοικητική παραλαβή για χρήση
170	ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ
171	Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων
172	Παραλαβή

Άρθρο	Θέμα
183	Διοίκηση σύμβασης μελέτης
183A	Μητρώο Επιβλεπόντων Ελεγκτών Μηχανικών
184	Προθεσμίες – Χρονοδιάγραμμα
185	Ποινικές ρήτρες
187	Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου
190	Αποζημίωση του αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη
191	Έκπτωση του αναδόχου
192	Διάλυση της σύμβασης
194	Αποζημίωση αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης
196	Τεχνικές προδιαγραφές
345	Πεδίο εφαρμογής

Ως προς τις τροποποιήσεις που αρχίζουν να ισχύουν από **1^{ης} / 09 / 2021:**

Οι διατάξεις των άρθρων 57 έως 60, 63, 64, 66 έως 79, 82, 89 έως 93, 95 έως 98 και 100

καταλαμβάνουν
διαγωνισμούς, που θα
προκηρυχθούν μετά την
1.9.2021

*Μεταβατικές διατάξεις
Μέρους Α' (Άρθρο 140 παρ.
5)*

Συμβάσεις που συνάφθηκαν ή θα συναφθούν μέχρι την άνω ημερομηνία

εξακολουθούν να διέπονται από
τις
διατάξεις που ισχύουν κατά τον
χρόνο σύναψής τους

ΣΥΝΕΠΩΣ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ :

Καταλαμβάνουν διαγωνισμούς

- που θα προκηρυχθούν μετά την 01.09.2021 και φυσικά τις αντίστοιχες συμβάσεις τους
- π.χ. Η ισχύς των διατάξεων του τροποποιημένου Άρθρου 156 εκκινεί από 1ης/09/2021 και αφορά σε Έργα, των οποίων η διακήρυξη δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ μετά την 01.09.2021"

Δεν καταλαμβάνουν συμβάσεις

- που συνάφθηκαν ή θα συναφθούν μέχρι 01.09.2021 και
- άρα ο διαγωνισμός τους προκηρύχθηκε πριν την 01.09.2021

Επικαιροποίηση τευχών (eaadhsy.gr)

Η διαδικασία επικαιροποίησης τευχών και Διακηρύξεων ολοκληρώνεται και

- Αναρτούνται σταδιακά από την 04η/06/21

Διακηρύξεις (άνω & κάτω των ορίων)

➤ **Έργων**

➤ **Μελετών**

➤ **Έργων με αξιολόγηση μελέτης (μελετοκατασκευή)**

Άρ.142 - Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης

- καταργείται η Συμβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησης
 - Ψηφιακό αρχείο βαθμολόγησης (βαθμονόμιο)(ΓΓΥ ΥΠΟΜΕ), στο οποίο
 - εντάσσονται όλες οι τεχνικές εταιρίες που εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση δημοσίων έργων, το οποίο περιλαμβάνει
 - κριτήρια και
- βαθμούς ανά κριτήριο»
- Η ψηφιακή καταγραφή και βαθμολόγηση με αντικειμενικά κριτήρια στοχεύει στη βελτίωση των δεικτών διαφάνειας, πληροφόρησης και λογοδοσίας προς όφελος της ασφάλειας και επιτάχυνσης των δημοσίων έργων στη χώρα

προς Έκδοση Απόφαση ΥΠΟΜΕ

μπορεί να ανατίθεται

με την Απόφαση θα
καθορισθούν

η ανάπτυξη, τήρηση,
ενημέρωση και λειτουργία του
ψηφιακού αρχείου
βαθμολόγησης (βαθμονόμιο)

στο ΤΕΕ ή

• σε άλλον δημόσιο φορέα

- τα κριτήρια,
- οι βαθμοί ανά κριτήριο,
- τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του βαθμονόμιου,
- η διαδικασία καταχώρησης σε αυτό των τεχνικών εταιριών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Υποχρεωτική εγγραφή στο βαθμονόμιο

- διαφαίνεται ότι η εγγραφή στο βαθμονόμιο θα είναι υποχρεωτική για όλες τις τεχνικές εταιρείες που «..εκτελούν ή αιτούνται την εκτέλεση 144 δημοσίων έργων» και, κατά συνέπεια, η σχετική εγγραφή εξομοιώνεται με προϋπόθεση συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων και μάλιστα τόσο σε συμβάσεις κάτω όσο και σε συμβάσεις άνω των ορίων.
- Ωστόσο, δεν είναι αντιληπτή η συσχέτιση των συγκεκριμένων προβλέψεων με την εγγραφή των εργοληπτικών επιχειρήσεων στα υφιστάμενα Μητρώα (Μ.Ε.ΕΠ.), καθώς και με τις διατάξεις του π.δ/τος 71/2019 ως προς το ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., το οποίο πρόκειται να αντικαταστήσει το Μ.Ε.ΕΠ.

A-45 ΕΑΑΔΗΣΥ

Η γενικόλογη και αόριστη πρόβλεψη ότι το βαθμονόμιο περιλαμβάνει «κριτήρια και βαθμούς ανά κριτήριο»,

- χωρίς οποιονδήποτε, περαιτέρω προσδιορισμό των κριτηρίων έστω σε γενικό πλαίσιο, δημιουργεί

- πλήρη ασάφεια σε σχέση με τη **φύση αυτών των κριτηρίων**, καθώς και

- την τυχόν συσχέτισή τους με τα **κριτήρια ποιοτικής επιλογής** που προβλέπονται από τις διατάξεις των **άρθρων 73** επομ. του ν. 4412/2016.

Δεν προκύπτει με σαφήνεια εάν η βαθμολογία που θα λαμβάνουν οι τεχνικές εταιρείες που θα εγγράφονται στο βαθμονόμιο, θα επιδρά στην εκ μέρους τους εκτέλεση συγκεκριμένης σύμβασης, ήτοι

- εάν θα λαμβάνεται υπόψη για την **τυχόν επιβολή ποινικών ρητρών ή άλλων κυρώσεων**

- σε εταιρείες που θα έχουν χαμηλή βαθμολογία σε συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία θα θεωρούνται κρίσιμα για την εκτέλεση της σύμβασης

A-45 ΕΑΑΔΗΣΥ ως προς την απόφαση του ΥΠΟΜΕ,

➤ θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 και

➤ προτείνεται να υπάρξει ρητή παραπομπή στην εν λόγω διάταξη, για τη δε ανάθεση της σχετικής σύμβασης σε ιδιωτικό φορέα είναι προφανές ότι θα πρέπει να ακολουθηθεί μία από τις ανταγωνιστικές διαδικασίες του ν. 4412/2016

A-45 ΕΛΛΑΔΗΣΥ ως προς το β'εδ. Της παρ.6

- η εγγραφή στο βαθμονόμιο, ειδικά για τις συμβάσεις που ανατίθενται σύμφωνα με την **παρ. 2 του άρθρου 86** με κριτήριο ανάθεσης της πλέον συμφέρουσα προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο
- **Συντελεστές Βαρύτητας**

- *Καταλείπεται αμφιβολία εάν*
 - *η υποχρέωση εγγραφής τίθεται ως προϋπόθεση συμμετοχής των τεχνικών εταιρειών στις διαδικασίες ανάθεσης των ως άνω συμβάσεων, οπότε*
 - *ισχύουν οι ίδιοι προβληματισμοί που ήδη αναπτύχθηκαν ανωτέρω ή*
 - *εάν νοείται ότι η εγγραφή και η ενδεχόμενη βαθμολογία σε συγκεκριμένα κριτήρια του βαθμονομίου, **θα συνδέεται με τα ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης**, υπό την έννοια ότι θα αποτελούν **επιμέρους κριτήρια βαθμολόγησης** της προσφοράς του προσφέροντος.*

Άρ.144 - Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

- Επεκτείνεται η απαγόρευση τροποποίησης εγκεκριμένης μελέτης και περιορίζεται η δυνατότητα τροποποίησής της κατά την εκτέλεση με σύμπραξη του μελετητή που την εκπόνησε (τροποποίηση παρ.2)
 - Έλεγχος Αναδόχου της Μελέτης εκτέλεσης του έργου ως προς την «εφαρμοσιμότητα» της και πρόταση τυχόν τροποποιήσεις της.
 - Η πρόταση του αναδόχου για τροποποιήσεις της μελέτης εξετάζεται από την ΠΑ, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου ΤΑ

Τροποποίηση λόγω σφαλμάτων & ελλείψεων της Μελέτης (παρ.2)

- Ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ. 5 του άρθρου 188, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει μελετητής **«που υποδεικνύει ο ανάδοχος του έργου και διαθέτει τα νόμιμα προσόντα»**
 - Παλαιά : *«αναλαμβάνει ο ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα»*
- Για να εισαχθεί το θέμα στο ΤΑ πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της ΔΥ, προθεσμία.

A-45 : Ουσιαστικά ο ανάδοχος μεταπίπτει σε «οιονεί» ανάδοχο της σύμβασης (Άρ. 138)

- καθώς μόνον εφόσον κρίνει ότι η μελέτη είναι εφαρμόσιμη και δεν προτείνει τροποποιήσεις της ή εφόσον οι προτεινόμενες εκ μέρους του τροποποιήσεις εγκριθούν από την ΠΑ ως επουσιώδεις, σύμφωνα με το άρθρο 155 του νόμου,
 - ενεργοποιείται ουσιαστικά η συμβατική σχέση και
 - εκκινεί η διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης.

- Σε αντίθετη περίπτωση, (μη έγκρισης των προταθεισών), εκ μέρους του αναδόχου τροποποιήσεων, προβλέπεται η αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης και η καταβολή μόνο εύλογης αποζημίωσης του αναδόχου, με έκδοση σχετικής απόφασης της Προϊσταμένης Αρχής, κατόπιν της γνωμοδότησης του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου

A-45 ΕΛΑΔΗΣΥ

- για έργα >1.000.000 ευρώ
 - η μελέτη του έργου θα είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα της ΑΑ για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη διενέργεια του διαγωνισμού,
 - οποιοσδήποτε Ο.Φ. θα μπορεί να θέσει τις παρατηρήσεις τους και
 - η ΑΑ μπορεί να κρίνει εξ αρχής την εφαρμοσιμότητα της μελέτης
- οι εν λόγω διατάξεις εισαγάγουν **σημαντικές καθυστερήσεις** πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών,
 - απροσδιόριστες δαπάνες αποζημιωτικού χαρακτήρα,
 - εγείρουν σημαντικές επιφυλάξεις ως προς την τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, καθώς η ΑΑ συνδιαλέγεται με τους ΟΦ **μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας,**
 - ευνοούνται οι συνθήκες ανάπτυξης φαινομένων συμπαιγνίας μεταξύ των συμμετεχόντων

Άρ.144 (συν.)

- **Η μελέτη δύναται να τροποποιηθεί σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις**
- Εφαρμογή ενιαίου μηχανισμού διοικητικής ένστασης με συντόμευση των χρονικών ορίων που προβλέπονται

Παραμένουν :

Παρ.3

- Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παρ. 7 του άρ.189, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 188

➤ Ελαττώματα ή ελλείψεις του αντικειμένου της σύμβασης που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της, αλλά και μετά την οριστική παραλαβή της και μέχρι την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη, αποκαθίστώνται από τον ανάδοχο με δικές του δαπάνες

Παρ. 4

- Υποχρέωση ασφάλισης Μελέτης, κατασκευής του έργου και υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και ζημιών από ανωτέρα βία.
- Με απόφαση του ΥΠΟΜΕ ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης κλπ.

Άρ. 147 – Προθεσμίες (Αιτ. Έκθ.)

- Κατάργηση ενδεικτικών και αποκλειστικών προθεσμιών που δεν συνεισφέρουν στην πρόοδο και επιτάχυνση του έργου.
- Πλέον όλες οι ενδιάμεσες προθεσμίες χαρακτηρίζονται ως τμηματικές και ο ρόλος τους ως ‘ενδεικτικές’ για την πορεία του έργου εξακολουθεί να ισχύει.

Αναμόρφωση της οριακής προθεσμίας

Οριακή προθεσμία

- αρχίζει μετά τη λήξη της συμβατικής προθεσμίας περαίωσης του συνόλου του έργου, εφόσον υπάρχουν ακόμα εργασίες που δεν έχουν αποπερατωθεί,
- χορηγείται δε από την ΠΑ , κατόπιν εισήγησης της ΔΥ (χωρίς αίτηση του αναδόχου)
- σκοπό έχει την ολοκλήρωση του έργου χωρίς την επιβολή οιασδήποτε ρήτρας στον ανάδοχο

Πλέον

Ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη σύμβαση του έργου να **συνεχίσει την κατασκευή του για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα,**

- ίσο προς το 1/2 αυτής *(σήμερα 1/3)* και πάντως
- όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία).

- Η Οριακή προθεσμία αποτελεί θεσμό που διασφαλίζει ουσιαστικά τα συμφέροντα του Εργοδότη , υπό την έννοια ότι υποχρεώνει τον ανάδοχο να συνεχίσει το Έργο, ακόμη και μετά την λήξη της συμβατικής του προθεσμίας.

4365/2014 - Σκέψη 3

- Ο ανάδοχος έχει το δικαίωμα να ζητήσει τη διάλυση της συμβάσεως, λόγω παρελεύσεως της οριακής προθεσμίας του έργου χωρίς υπαιτιότητά του,
 - για τον υπολογισμό δε της ανωτέρω οριακής προθεσμίας
 - συνυπολογίζεται στην αρχική (συμβατική) προθεσμία
 - και η εγκριθείσα, κατόπιν αιτήσεως του αναδόχου, παράταση της συνολικής προθεσμίας του έργου, εφόσον
 - η ως άνω αίτηση υποβλήθηκε μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία
 - και δεν οφείλεται η παράταση σε υπαιτιότητα του αναδόχου.
- Εξάλλου, δεν κωλύεται ο ανάδοχος να υποβάλει αίτηση για διάλυση της συμβάσεως, μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας,
 - για τον υπολογισμό της οποίας ελήφθη υπόψη και η εγκριθείσα, κατόπιν αιτήσεώς του, υποβληθείσας μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία, παράταση της συνολικής προθεσμίας του έργου,
 - εφόσον αυτός υπέβαλε, μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, νέα αίτηση για παράταση της συνολικής προθεσμίας του έργου, η οποία εγκρίθηκε από την ΠΑ (πρβλ. ΣΤΕ 4410/2011).

Επέκταση χρόνου συμβατικής προθεσμίας

- Μη ύπαρξη καθορισμού συγκεκριμένου χρονικού ορίου εντός του οποίου θα δίδονται παρατάσεις στην 'οριακή προθεσμία', καθώς :
- Η 'οριακή προθεσμία' όχι μόνο αυξάνεται από το $(1/3)$ της συμβατικής προθεσμίας στο μισό αυτής
- (συμπεριλαμβανομένων και των δοθέντων παρατάσεων οι οποίες άμα τη χορήγησή τους **προστίθενται** στην αρχικώς υπογραφείσα προθεσμία περαίωσης **αυξάνοντάς** την αναλόγως και το σύνολο **αρχικής** και **παρατάσεων** χαρακτηρίζεται πλέον ως **συμβατική προθεσμία**), αλλά
- και εντός αυτής (της οριακής) δίδονται **και νέες παρατάσεις** '.....κατόπιν εισήγησης της ΔΥ και χωρίς αίτηση του αναδόχου....'

A-45 ΕΑΑΔΗΣΥ

σε συνδυασμό με το γεγονός

- πως συχνά υπάρχει διαφωνία ΔΥ & Αναδόχου για το είδος/τρόπο/ποσότητα αναφορικά με τις εναπομείνουσες εργασίες,
- ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει αποζημίωση για τη 'βλάβη' που υφίσταται από τη χρονική επιμήκυνση του έργου πέραν της εναπομείνουσας συμβατικής εργολαβικής αποζημίωσης

Ζητήματα που προκύπτουν

- για το επιπλέον κόστος που ενδεχομένως προκύψει για την αποζημίωση του αναδόχου, το μη αρχικώς καθορισμένο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο θα υπάρχει εγκατεστημένο εργοτάξιο,
 - Ανανέωση ασφαλιστήριου συμβολαίου,
 - ανανέωση εγγυητικών επιστολών ΚΟΚ

παρ. 6 Τρόπος χορήγησης παράτασης

Με ή χωρίς αναθεώρηση

Η παράταση των προθεσμιών της σύμβασης χορηγείται

- είτε «με αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα καθυστέρησης της εκτέλεσης που οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις του ΚτΕ ή
- «χωρίς αναθεώρηση», για το χρονικό διάστημα της καθυστέρησης που οφείλεται σε παραλείψεις και ενέργειες του αναδόχου.

Επιμερισμός ευθύνης

- Με την απόφαση παράτασης **επιμερίζεται πάντοτε η ευθύνη** για την καθυστέρηση, αλλιώς νοείται ως οφειλόμενη αποκλειστικά στον ανάδοχο»

Προθεσμίες σε σχέση με γεγονότα ανωτέρας βίας

- (παρ. 7) : Τα γεγονότα ανωτέρας βίας αναστέλλουν την πάροδο των προθεσμιών, εφόσον ο ανάδοχος υποβάλλει εντός δέκα (10) ημερών σχετική αίτηση αμελλητί, σχετική αίτηση, ευθύς μόλις τούτα εμφανιστούν.
- Επί της αιτήσεως του αναδόχου αποφασίζει η ΔΥ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών
- Η αναστολή δεν δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβεί το 1/10 της συνολικής συμβατικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου για συμβάσεις με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους

Άρ. 149 - πριμ

- Καθιερώνεται ως κανόνας η πρόβλεψη περί παροχής πριμ ενωρίτερης παράδοσης του έργου
- ΔΣ εκτιμώμενης αξίας > 1.000.000 ευρώ.
- Οριζόντιο κίνητρο σε όλες τις εργοληπτικές επιχειρήσεις να επισπεύδουν την κατασκευή ενός έργου τουλάχιστον κατά 10% του αρχικού χρονοδιαγράμματος
- Που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας της Σύμβασης
 - *‘περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό που υποβάλλει ο ανάδοχος*
 - *μετά την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης εργασιών και την αναγραφή σε αυτή, της ταχύτερης εκτέλεσης του έργου*
 - *σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης’*

Τροποποιήσεις ως προς το πριμ

Παλαιά Διάταξη

το τελικό ποσό του πριμ συνδέεται με το ποσοστό έκπτωσης της οικονομικής προσφοράς του αναδόχου του έργου

- Δεν δύναται να υπερβεί το 5% της προϋπολογιζόμενης δαπάνης, συνεπώς,

Νέα Διάταξη

Δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας της συμβατικής δαπάνης του έργου (χωρίς ΦΠΑ)

Χρόνος καταβολής πριμ (παρ.2)

Προτέρα Διάταξη

Στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται η κατανομή των σχετικών ποσών, κατά χρονική μονάδα ταχύτερης παράδοσης του έργου ή του κρίσιμου τμήματος..... και περιλαμβάνεται στις σχετικές πιστοποιήσεις του έργου, με τον αναλογούντα Φ.Π.Α

Νέα Διάταξη

περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό που υποβάλλει ο ανάδοχος **μετά την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης εργασιών** και την αναγραφή σε αυτή, της ταχύτερης εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης....'

A-45 ΕΑΑΔΗΣΥ : Οριζόντια ρύθμιση

Δεν λαμβάνονται υπόψη

- η φύση του έργου
- οι εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης,
- το όφελος για την ΑΑ συγκρίνοντάς το με την πρόσθετη οικονομική της επιβάρυνση
- Χρειάζεται;
 - και εαν ναι γιατί να αποδοθεί το συγκεκριμένο ύψος πριμ;
 - έναντι ποιου προκύπτοντος ωφέλους

Δεν είναι σαφές

Παρά την πρόβλεψη *«το πριμ εγκρίνεται αναλόγως ως τροποποίηση της σύμβασης βάσει της περ. α' της παρ. 1 του άρ. 13»*

- Εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις χορηγείται το πριμ στην περίπτωση που επέλθει τροποποίηση
- ❖ της σύμβασης με επαύξηση ή μείωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου αυτής (άρ.132 & 156) καθώς και
- ❖ του συμβατικού της χρόνου, είτε λόγω των πρόσθετων εργασιών, είτε λόγω μείωσης αυτών

Συσχετισμός με Απόφαση παρατάσεως προθεσμιών

παρ. 3

- αναγκαιότητα ρύθμισης θεμάτων κατά την **έκδοση Απόφασης παρατάσεως προθεσμιών** με
- σαφή και εμπειριστατωμένη αιτιολογία,
- ιδιαίτερα δε εάν μετατίθεται, μερικά ή ολικά, ο κρίσιμος, για την πρόσθετη καταβολή, χρόνος,
- υπό τον όρο ο **ανάδοχος** να είναι **πλήρως ανυπαίτιος** για τις χορηγηθείσες παρατάσεις

Νομολ.

- («Αιτιολογημένα το δικάσαν δικαστήριο έκρινε ότι η Προϊσταμένη Αρχή απέκλεισε την παράλληλη μετάθεση του κρίσιμου χρόνου για τον υπολογισμό του πριμ» (3434/2010 ΣΤΕ),
- «Δεν επιτρέπεται η καταβολή πριμ χωρίς ρητή ειδική πρόβλεψη στην πράξη, με την οποία παρατείνεται ο χρόνος περάτωσης του έργου». (3669/2015 ΣΤΕ)

Μη εφαρμοσιμότητα πριμ (παρ.4)

- αν το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας - τιμής,

Άρ. 150 - Προκαταβολές

Χορήγηση προκαταβολής μόνο μέσω δεσμευμένου τραπεζικού λογαριασμού και η διάθεση ποσών εξ' αυτού

- κατόπιν ελέγχου της ΔΥ και
- απόδειξης από τον ανάδοχο ότι τα ποσά αυτά θα διατεθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες του έργου.
- Παραβίαση των σχετικών υποχρεώσεων επισύρει την άμεση επιστροφή της προκαταβολής ακόμη και του μέρους που έως τότε διατέθηκε

Τρόπος καταβολής του ποσού της προκαταβολής

Παλαιά διάταξη	Τροποποίηση (παρ 3)
<p>Δύο διαφορετικές προκαταβολές (είτε μέχρι 5% που μπορεί να οριστεί έως και 10% είτε μέχρι 10%), ανάλογα με το τι προβλέπεται στα τεύχη δημοπράτησης</p>	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="1302 551 2517 1051">1. τμήμα αυτής μέχρι 5% που μπορεί να φτάσει έως και 7% για τη δαπάνη των πρώτων εγκαταστάσεων και άλλων εξόδων κίνησης του έργου και<li data-bbox="1302 1051 2517 1346">2. τμήμα αυτής μέχρι 10% για δαπάνες προμήθειας υλικών και μηχανημάτων ΚΟΚ

Άρ.152 - Λογαριασμοί

- Η νέα διαδικασία πληρωμής στηρίζεται στην υποβολή εκ μέρους του αναδόχου του **λογαριασμού**, ο οποίος ελέγχεται και εγκρίνεται από την ΔΥ με τη **συνδρομή του επιβλέποντος** του έργου και ρητά ορίζεται πως **κάθε τμηματική πληρωμή στηρίζεται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στις δηλώσεις περί αφανών εργασιών**
- **Η παρ. 4 κάνει μνεία για την παραλαβή ημιτελών εργασιών για την οποία απαιτείται πλήρως αιτιολογημένη Απόφαση του Πρ/νου της Δ/νουσας Υπηρεσίας.**

Άρ. 155 - Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες

- δεν επέρχονται ουσιώδεις διαφοροποιήσεις
- προστίθεται η φράση «..οι οποίες εκτελούνται πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.», η οποία διευκρινίζει το χρονικό σημείο εκτέλεσης των συγκεκριμένων εργασιών

Η σύναψη ΣΣ ήσσονος σημασίας

- αποτελεί μία εκ των περιπτώσεων του Άρθρου 32 παρ. 2 (περίπτωση γ : “στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση”).
 - ⇒ Υποχώρηση τοίχου βαρύτητας ή sarazannetti λόγω υπερβολικής ώθησης γαιών
 - ⇒ Διάβρωση μετώπου ή παρειών σήραγγας ή υπογείου έργου λόγω εισροής μεγάλης ποσότητας υπογείων υδάτων
- Τμήμα V της κατευθυντήριας οδηγίας 22 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ («Οι αμιγώς Εθνικές Διατάξεις»)

Υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρ.132

- μπορεί να εγκριθεί από την ΠΑ (έπειτα από θετική γνωμοδότηση του ΤΣ) η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη ΑΠΕ ποσού $< 15\%$ της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ.
- Για την έγκριση αυτή η ΔΥ συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες.
- Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο ΑΠΕ

Επί της διαδικασίας

- Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).
- Αν ο Ανάδοχος διαφωνεί με την εγκριτική του ΑΠΕ Απόφαση μπορεί να ασκήσει κατ' αυτής αίτηση θεραπείας και προσφυγή
- Ο Ανάδοχος οφείλει να προσέλθει στην υπογραφή της ΣΣ μετά από σχετική κλήση της Υπηρεσίας
- Η έγκριση πρόσθετων επειγουσών εργασιών με τη διαδικασία του άρθρου αυτού δικαιολογεί κατά το ΕλΣυν την εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη και έγκριση Συμπληρωματικής Σύμβασης, την οποία στην περίπτωση αυτή έχει αρμοδιότητα να ελέγξει προσυμβατικά το ΕλΣυν.

Νομολογία

- (Η υπογραφή της ΣΣ είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο, που δεν δικαιούται ν' αρνηθεί την εκτέλεση, καθόσον σύμφωνα με την 1262/2009 ΔΕφΑΘ : “Σε περίπτωση επείγοντος, η εκτέλεση των πρόσθετων εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο και πριν τη σύνταξη Α.Π.Ε. ή την υπογραφή της ΣΣ ”)
- Οι επείγουσες πρόσθετες εργασίες (περιλαμβάνονται ξεχωριστά σε Λογαριασμό και) πληρώνονται από τις πιστώσεις του Έργου (2256/1998 ΔΕΦ ΑΘ)

A-45 ΕΛΛΑΔΗΣΥ

- Στην περίπτωση που θα ολοκληρωθεί το Ενιαίο Σύστημα Τιμολόγησης του άρθρου 170 τότε ως ενδεικτική τιμή πληρωμής αυτών των εργασιών θα καθορίζεται η μέση τιμή του παρατηρητηρίου τιμών και μάλιστα με μείωση 10% και εφόσον δεν προκύπτει από αυτό θα είναι μειωμένες κατά 20% και θα ενσωματώνονται στον επόμενο ΑΠΕ. Κατ' αυτόν τον τρόπο εισάγεται ένα αντικειμενικό και ασφαλές κριτήριο υπολογισμού της αξίας αυτών των εργασιών, προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος.

Άρ. 156 - Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους - Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες - Εξουσιοδοτικές διατάξεις

- συμμόρφωση με τις διατάξεις
- του άρθρου 132 του νόμου,
- του άρθρου 72 της ΚΟ
- επίτευξη συμβατότητας σχετικών ρυθμίσεων και
- άρση των ερμηνευτικών ζητημάτων που είχαν προκληθεί από την προϊσχύουσα ρύθμιση

Συγκέντρωση όλων των περιπτώσεων μη ουσιώδους τροποποίησης της σύμβασης έργου στην παρ. 3

- Τροποποίηση σύμβασης συνολικού ύψους < κατώτατων ορίων Κ.Ο. και μέχρι του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης,
 - χωρίς να ελέγχονται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 132 και
 - των περ. β` και γ` της παρ. 1 του Άρ. 156
- κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών
- «επί έλασσον δαπάνες»

παρ. 1 & 2 (περίπτ. Άρ. 155)

- στην περίπτωση β προστίθεται η φράση
 - «*Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται, χωρίς νέα διαδικασία σύναψης*»και απαλείφεται η φράση
 - «*λόγω απροβλέπτων περιστάσεων*».
- Στην περ. γ εισάγεται, ως διακριτή περίπτωση, η ανάθεση ΣΣ στον αρχικό ανάδοχο, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, (περ. Άρ. 132 παρ. 1 περ. γ) («*...η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης.*»)
- Προστίθεται περίπτωση ε, στην οποία μεταφέρονται οι ρυθμίσεις ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για
 - την τροποποίηση της σύμβασης (γνώμη ΤΣ κ.λπ), καθώς και
 - ως προς τον καθορισμό των τιμών μονάδας,
 - η προβλεπόμενη, υποχρέωση για την εκ των προτέρων σύνταξη Α.Π.Ε.
- «*Για τις εργασίες των άρ. 154 και 155 δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Α.Π.Ε. για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.*»

παρ. 7 Έγκριση του Α.Π.Ε. και υποβολής ένστασης του αναδόχου κατά αυτού

Προστίθεται το εδάφιο:

«Σε περίπτωση άσκησης ένστασης η προϊσταμένη αρχή οφείλει να αναμείνει την απόφαση επ' αυτής πριν από την έγκριση του Α.Π.Ε.».

Απρόβλεπτες περιστάσεις vs Απρόβλεπτες δαπάνες

Απρόβλεπτες περιστάσεις (της περ. β της παρ. 1)

- Συμπληρωματικές εργασίες που
 - ⇒ δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση,
 - ⇒ χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις ΑΑ ή όταν αυτές οι εργασίες,
 - ⇒ μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση,
 - ⇒ είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της
 - ⇒ χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση

Κονδύλιο απροβλέπτων δαπανών (περ. β της παρ. 3)

- **Δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή**
 - ⇒ νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά από την ανάθεση του έργου, καθώς και
 - ⇒ από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής,
- ♦ οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου περ. β της παρ. 3.

Άρ. 157 – Βλάβες στα Έργα-Αποζημιώσεις

Άρθρο 157 (Αιτ. Έκθ.)

- Καθιερώνονται τα όρια της έκτασης της ευθύνης του Αναδόχου για βλάβες που επέρχονται στο Έργο στις διάφορες φάσεις του Έργου και μέχρι την παραλαβή αυτού.
- Καθορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει δήλωση περί των βλαβών, καθώς και η διαδικασία επιβεβαίωσης του περιεχομένου της δήλωσης μέσω αυτοψίας.
- Καθιερώνεται υποχρέωσή του Επιβλέποντος να υποβάλλει έκθεση επί των διαπιστώσεων της αυτοψίας και εν συνεχεία η ΔΥ εκδίδει εκτελεστή πράξη με την οποία αποδέχεται, τροποποιεί ή απορρίπτει την υποβληθείσα Έκθεση

Άρθρο 157 (συν.) (Αιτ. Έκθ.)

- Υποχρέωση του Αναδόχου να εκτελέσει τις εργασίες αποκατάστασης σύμφωνα με την Απόφαση της ΔΥ , και
- Δυνατότητα της ΔΥ σε περίπτωση αδράνειας του Αναδόχου να προβεί σε αποκατάσταση με οιονδήποτε προσφερότερο τρόπο
- Διαδικασία αποκατάστασης των βλαβών σε Έργα που έχουν παραδοθεί σε χρήση αλλά δεν έχει χωρίσει η παραλαβή τους

Τροποποιήσεις (Α')

	Δήλωση για εν εξελίξει Έργα	Δήλωση για περαιωμένα έργα
Προτέρα διάταξη	Εφόσον ο ανάδοχος διαπιστώσει βλάβες στο έργο, ενημερώνει τη ΔΥ σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης	20 μέρες
Νέα διάταξη	Συντόμευση του εν λόγω χρόνου κατά το ήμισυ δηλαδή σε πέντε (5) ημέρες	10 μέρες

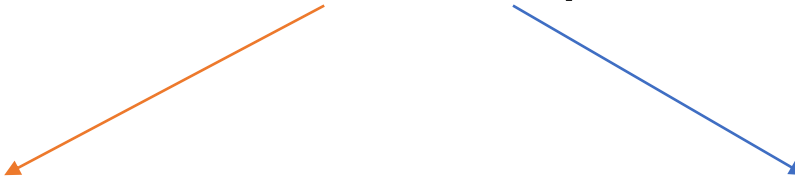
Τροποποιήσεις (Β')

	Σε αυτοψία προβαίνει	Διοικητική Πράξη / Χρόνος
Προτέρα διάταξη	Επιτροπή που συγκροτείται από υπαλλήλους της ΑΑ	Πρωτόκολλο διαπίστωσης βλαβών, μέσα σε 10 ημέρες
Πλέον	Επιβλέπων	Έκθεση μέσα σε 10 ημέρες

Διαδικασία Κοινοποίησης Έκθεσης (παρ. 5)

- Η έκθεση κοινοποιείται από τη ΔΥ στον ανάδοχο ο οποίος, σε διάστημα έως τρεις (3) ημέρες από την κοινοποίησή της, οφείλει να δηλώσει εάν συμφωνεί ή όχι με το περιεχόμενο αυτής
- Η ΔΥ εντός 10 ημερών θα εκδώσει απόφαση έγκρισης της έκθεσης, με ή χωρίς τροποποιήσεις/διορθώσεις ή και απόρριψής της εν μέρει ή και στο σύνολο
- Κατά της προαναφερθείσας απόφασης, ο ανάδοχος δύναται να υποβάλλει ένσταση, εφόσον φυσικά έχει δηλώσει διαφωνία επί της συνταχθείσας έκθεσης αυτοψίας

Τονίζεται ο επείγον χαρακτήρας της ανάγκης αποκατάστασης των βλαβών (παρ.8)

- Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει άμεσα τις εργασίες που έχουν διαταχθεί για την αποκατάσταση της βλάβης

- χωρίς να δίδεται ούτε τώρα κάποιο χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να ξεκινήσουν οι εργασίες αποκατάστασης

A-45 ΕΛΛΑΔΗΣΥ

Επί της αυτοψίας

Επί των ανελαστικών προθεσμιών

➤ απαιτείται η διατήρηση ως μηχανισμού ελέγχου της τριμελούς επιτροπής, ως δικλείδας ασφάλειας για τη διασφάλιση αποτροπής τυχόν φαινομένων συμπαιγνίας ή άλλων μορφών διαφθοράς μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών και όχι της απαλοιφής της

➤ εφόσον (δυνάμει των νέων διατάξεων των άρθρων 136 και 136^A), η άσκηση της επίβλεψης είναι δυνατή πλέον και από ιδιωτικούς φορείς οι οποίοι αμείβονται από τον ανάδοχο του έργου,

- τέτοια ζητήματα δεν θα έπρεπε να αποτελούν ρυθμίσεις του νόμου, αλλά να αποτελούν περιεχόμενο κατευθυντήριων οδηγιών ή υποδειγμάτων εγγράφων, ώστε οι ΑΑ να προσαρμόζουν τους όρους των εγγράφων της σύμβασης ανάλογα με το αντικείμενο και την πολυπλοκότητα της σύμβασης

The background of the slide is a light-colored, marbled paper with a complex, organic pattern of grey, white, and beige tones. The text is overlaid on this background.

**Άρ. 159 – Ακαταλληλότητα υλικών -
Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης**

Παραλαβή υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή και ενσωματώνονται στο έργο (παρ.1)

- Η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σε αυτό, γίνεται από έναν (1) ή περισσότερους τεχνικούς του άρθρου 139, περί διεύθυνσης έργου από την πλευρά του αναδόχου,
 - ο οποίος συντάσσει και υποβάλει δήλωση προς τη ΔΥ, με την οποία **βεβαιώνει και την αλήθεια του περιεχομένου της.**
- **Παράλειψη σύνταξης και υποβολής της σχετικής δήλωσης συνιστά κώλυμα υποβολής κάθε επόμενου λογαριασμού**

Άρ. 159 Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα - Παράλειψη συντήρησης

- Αν οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο,
 - κοινοποιείται σε αυτόν **Ειδική Διαταγή** της ΔΥ, κατά της οποίας μπορεί να κάνει εντός δέκα (10) ημερών ένσταση έτσι όπως ορίζεται στην παρ. 4.

Εντούτοις σε περίπτωση που χαρακτηριστούν ως **κακότεχνες εργασίες**, τότε

- ο ανάδοχος **ανεξάρτητα** από το αν έχει υποβάλει ένσταση,
 - υποχρεούται αμέσως να εκτελέσει κάθε εργασία για άρση του ελαττώματος

Παραλαβή υλικών που χρησιμοποιούνται στην Ένσταση Αναδόχου κατασκευή και κατά Ειδικής Διαταγής ενσωματώνονται στο έργο (παρ.4) (παρ.1)

Προϊσχύουσα διάταξη	Η παραλαβή γίνεται από δύο τεχνικούς υπαλλήλους, ένας εκ των οποίων ανήκει στην ομάδα επίβλεψης, η δε ΠΑ να ορίσει και τρίτο μέλος	Για την ένσταση εκδίδει απόφαση η ΠΑ
Νέα διάταξη	Η παραλαβή θα γίνεται από ένα (1) ή περισσότερους τεχνικούς του αναδόχου και θα ολοκληρώνεται με τη σύνταξη σχετικής δήλωσης με την οποία θα βεβαιώνεται η αλήθεια του περιεχομένου αυτής και υποβάλλεται στη ΔΥ	εκδίδεται απόφαση χωρίς όμως να καθορίζεται ρητά το αποφαινόμενο όργανο

Τροποποίηση παρ. 5

Πλέον (Προστίθεται) :

- *Αν ο ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος,*
- *οι εργασίες αυτές εκτελούνται αφού εκδοθεί απόφαση επί της ενστάσεως,*
- *η οποία δεν μπορεί να εκδοθεί πριν την έκδοση των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών δοκιμών.....'*

A-45 ΕΛΛΑΔΗΣΥ (περίπτωση αφανών εργασιών)

- **Προτείνεται** προς αποτροπή αρκετών αστοχιών στην κατασκευή των έργων να υπάρξει
- (σε συσχέτιση με την παρ. 7 άρ. 151)
- αντίστοιχη πρόβλεψη και για τα υλικά τα οποία, μετά την ενσωμάτωσή τους στο έργο, θα είναι ‘αφανή’
- Κλήση εκπροσώπου Επίβλεψης (τεχνικού υπαλλήλου ή ιδιώτη) να παραστεί κατά την παραλαβή τους και να τηρηθεί σχετικό αρχείο με φωτογραφικό υλικό και βίντεο αυτών
- προτείνεται δε να εξεταστεί η εισαγωγή της ψηφιακής εφαρμογής Μοντέλων Δομικών Πληροφοριών (BIM).

The background of the slide is a classic marbled paper pattern, featuring a complex, organic design of swirling, interlocking shapes in shades of light grey, beige, and off-white. The pattern is dense and covers the entire rectangular area of the slide.

Άρ. 160 - Έκπτωση αναδόχου

Προσθήκη επιπρόσθετων λόγων κίνησης διαδικασίας

Έκπτωσης (Α')

- **Προσκόμιση πλαστών δικαιολογητικών** του άρθρου 103 κατά την υπογραφή της σύμβασης, πέραν της προσκόμισης πλαστής εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, (η οποία προβλέπεται στην προτέρα διάταξη) εάν κατά την υπογραφή της σύμβασης **(κατά το στάδιο της κατακύρωσης - παρ. 3 άρθρου 103)**
- διαπιστωθεί η πλαστότητα των δικαιολογητικών που υπέβαλε ο προσωρινός ανάδοχος και η οποία δεν είχε διαπιστωθεί κατά τον προγενέστερο χρόνο της υποβολής τους

Προσθήκη επιπρόσθετων λόγων κίνησης διαδικασίας Έκπτωσης (Β')

- γ) Εάν υπερβεί με **υπαιτιότητά του** και **κατ' επανάληψη**, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, τμηματική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.
- Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης **στην** περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση **δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων** της διευθύνουσας υπηρεσίας προς τον ανάδοχο.» (περ. (γ') της παρ. 2)

Τροποποίηση υποπερ. Κήρυξης έκπτωσης λόγω παραβίασης Χρον/τος (περίπτωσης γ) της παρ. 2)

Παλαιά διάταξη

εφόσον υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος

Νέα διάταξη

Υπερβεί με υπαιτιότητά του και κατ' επανάληψη, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, τμηματική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της ΔΥ προς τον ανάδοχο

Τροποποίηση ρυθμίσεων εκκαθάρισης εργολαβίας

Με την εν λόγω ρύθμιση

καθορίζεται ένα σαφές χρονικό σημείο, κατά το οποίο, τεκμαίρεται ότι έχει περατωθεί το έργο, ώστε,

➤ στη συνέχεια, ο έκπτωτος ανάδοχος να κληθεί να υποβάλει την τελική του επιμέτρηση

προβλέπεται ότι **συνιστά Βεβ. Περάτωσης του έργου**

- ✓ η απόφαση οριστικοποίησης της έκπτωσης ή
- ✓ η τελευταία ημέρα της προθεσμίας υποβολής ένστασης κατά της απόφασης έκπτωσης, εάν αυτή δεν ασκήθηκε

Υποβολή Τελικής Επιμέτρησης (παρ. 10)

- Αν ο Ανάδοχος αμελήσει την υποχρέωση υποβολής Τελικής Επιμέτρησης,
 - ο Επιβλέπων Μηχανικός
 - (αντί της προέρας διαδικασίας σύνταξης από την ΔΥ ή της ανάθεση σε ιδιώτη)
 - προβαίνει στη σύνταξη της τελικής επιμέτρησης στην οποία περιλαμβάνονται διακριτά τυχόν ημιτελείς εργασίες, καθώς και εισκομισθέντα υλικά, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί.
 - Η τελική επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη ΔΥ εντός μηνός από της υποβολή της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση.

Διαδικασία πρόσκλησης του επόμενου μειοδότη (παρ. 12)

Αν, μετά από την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η ΠΑ αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου,

- προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό
- Σε περίπτωση άρνησής του καλείται ο επόμενος
- Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η ΠΑ για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η διαδικασία δεν εφαρμόζεται (παρ. 13)

- Μόνο στην περίπτωση που η ΠΑ κρίνει, ότι
 - οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον ΚΤΕ ή
 - **(ΠΡΟΣΤΙΘΕΤΑΙ) : έχουν επέλθει λόγω εφαρμογής νέων κανονισμών αλλαγές στον τρόπο κατασκευής του έργου (?)**
 - ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.»

Άρ. 161 Διακοπή εργασιών - Διάλυση της σύμβασης

Εισαγωγή δύο επιπρόσθετων λόγων

Περίπτωση που ο εργολήπτης έχει μόλις υπογράψει το εργολαβικό συμφωνητικό και προβαίνει σε έλεγχο της μελέτης δημοπράτησης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτός δεν έχει εγκατασταθεί στο εργοτάξιο *(παρ. 2 του άρθρου 138)*

Ο ανάδοχος έχει υπερβεί, με υπαιτιότητά του κάποια ή και το σύνολο των προθεσμιών του έργου και πιθανότατα, έχει ήδη εκκινήσει η διαδικασία επιβολής ποινικών ρητρών για την εν λόγω υπέρβαση/υπερβάσεις *(άρ. 148: «Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών του έργου»)*

Δυνατότητα διενέργειας Παραλαβής χωρίς αίτηση του Αναδόχου(παρ.8)

➤ **Μείωση χρόνου εκκαθάρισης** μιας διαλυθείσας εργολαβίας

➤ **(Διαφοροποίηση)** : Μετά τη διάλυση μιας σύμβασης, η ΑΑ

➤ μπορεί να προβεί απευθείας στην παραλαβή του έργου,

➤ χωρίς να απαιτείται η αίτηση του αναδόχου για τη διενέργεια της παραλαβής

‘Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, **μπορεί να διενεργηθεί η παραλαβή,**

➤ *χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης,*

➤ *αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου...’,*

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ & ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΡΓΟΥ

Άρ. 168 - Βεβαίωση περάτωσης εργασιών (Αιτ. Έκθ.)

Ο θεσμός της έκδοσης βεβαίωσης περάτωσης εργασιών

➤ **πλέον αποκτά ουσιαστικό και όχι τυπικό περιεχόμενο**

➤ σε συνδυασμό με την κατάργηση της προσωρινής παραλαβής.

• Η ανασύνταξη του θεσμού είναι αναγκαία διότι εξασφαλίζει την χρονική αλληλουχία

◆ της ολοκλήρωσης του έργου από τον ανάδοχο και

◆ της συνακόλουθης διαδικασίας παραλαβής του και του ελέγχου που απαιτείται σε πρώτο χρόνο ως προς την ποιότητα και την ποσότητα των εκτελεσθέντων εργασιών.

• Η **απλοποίηση του συστήματος της παραλαβής του έργου** σε σχέση με τις τροποποιούμενες και ισχύουσες προβλέψεις, επάγονται ελάφρυνση του κόστους τόσο για την ΑΑ όσο και για τον ανάδοχο και προσήλωση στο ουσιαστικό μέρος της κατασκευής.

Σύνταξη Έκθεσης από τον Επιβλέποντα προς τον Πρ/νο της ΔΥ

- Εντός 30 ημερών *(αντί 10 ημερών στην προϊσχύουσα)*
 - σε περίπτωση που από τα αναφερόμενα στην έκθεσή του σχετικά με τις εκτελεσθείσες εργασίες, διαπιστώνεται: *‘.....καταβολή στον ανάδοχο ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ή εγείρονται δικαιώματα σε βάρος του αναδόχου, η ΔΥ αρνητικό λογαριασμό σε βάρος του.....’.*
- Ο Πρ/νος της ΔΥ εκδίδει τη Βεβαίωση Περάτωσης εργασιών
 - *‘...Κατά των αποφάσεων της ΔΥ χωρεί ένσταση του άρθρου 174 του παρόντος.....’*
(παρ. 6)

Δειγματοληπτικός Έλεγχος

- Για το λόγο αυτό το ρόλο, **δειγματοληπτικού ελέγχου** αναλαμβάνει πλέον ο **Επιβλέπων** και τα ευρεθέντα αποτελέσματα αναφέρονται στη **Βεβαίωση περάτωσης εργασιών**
- (Λόγω της κατάργησης του θεσμού της ‘προσωρινής παραλαβής’)
- ο ρόλος του όμως - σε σχέση με τις αρμοδιότητες που έχει σήμερα η Επιτρ. Προσ. Παραλ.
 - πολύ περιορισμένος καθόσον δεν του δίδεται η αρμοδιότητα διορθωτικών επεμβάσεων πλην μόνο καταγραφής

Αλλαγές στην δυνατότητα επανελέγχου

ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ	ΠΛΕΟΝ
<p>Η Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής</p> <ul style="list-style-type: none">➤ επεμβαίνει διορθωτικά,➤ αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και➤ αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων....'	<ul style="list-style-type: none">➤ Την αρμοδιότητα επανελέγχου έχει ο Επιβλέπων➤ Γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις - κατά το δυνατό - των επιμετρήσεων,

Εργασίες απορριπτές - ελαττωματικές – με ελλείψεις

- σε περίπτωση που κρίνει κάποιες εργασίες ως: ‘...**απορριπτές ή ελαττωματικές**, με ουσιώδεις ή επουσιώδεις ελλείψεις που πρέπει να αποκατασταθούν,
 - επουσιώδεις δε θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου....’,
- τα αναφέρει στην έκθεση που υποχρεούται να συντάξει προς τον Πρ/νο της ΔΥ εντός του προαναφερθέντος χρονικού διαστήματος των 30 ημερών.
- Αν και δεν έχει από το νόμο αρμοδιότητα για τροποποίηση/διόρθωση/συμπλήρωση των επιμετρήσεων, σε περίπτωση που από τα αναφερόμενα στην έκθεσή του σχετικά με τις εκτελεσθείσες εργασίες,
 - διαπιστώνεται: ‘.....καταβολή στον ανάδοχο ποσών ως αχρεωστήτως καταβληθέντων ή εγείρονται δικαιώματα σε βάρος του αναδόχου,
 - η ΔΥ συντάσσει αρνητικό λογαριασμό σε βάρος του.....’

~~Άρ. 170 – Προσωρινή παραλαβή του έργου ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ~~

Ίδρυση :

- **Ενιαίου Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ) και**
- **Ηλεκτρονικού Συστήματος Προσδιορισμού Κόστους Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων (ΗΣΠΚΣΠΤΕ),**
- το οποίο αποτελεί ηλεκτρονική διαδικτυακή πλατφόρμα υποστήριξης του ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ.

Το ΗΣΠΚΣΠΤΕ περιλαμβάνει :

- ✧ Παρατηρητήριο Τιμών,
- ✧ Σύστημα Αναλύσεων Τιμών και Προσδιορισμού Κόστους
- ✧ Σύστημα Ενιαίων Τεχνικών Προδιαγραφών
- Οι εν λόγω διαδικτυακές εφαρμογές είναι συμβατές με την τεχνολογία BIM

Προβλέπεται

- ίδρυση Ειδικού Φορέα με τη μορφή ΝΠΙΔ,
- υπό την εποπτεία του ΥΠΟΜΕ, στη διοίκηση του οποίου θα εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται
- στην παραγωγή των τεχνικών έργων ή
- στην προαγωγή της τεχνολογίας των έργων

Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην **ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ**

παρ. 5 (& παρ. 54 του Άρθ. 139) (“Εξουσιοδοτικές διατάξεις”)

Με ΚΥΑ των ΥΠ.ΟΙΚ., ΥΠ.ΑΝ., ΥΠΟΜΕ & Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης θα ρυθμίζονται

- η σύσταση,
- η οργάνωση και διοίκηση της Εταιρείας,
- οι συμπράξεις της με άλλους φορείς της χώρας ή του εξωτερικού,
- η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση των ΕΣΤΕΠ-ΤΙΜ-ΤΕΜ και ΗΣΠΚΣΠΤΕ,
- η δομή, το περιεχόμενο, οι παρεχόμενες υπηρεσίες και η διαλειτουργικότητά τους με άλλα ηλεκτρονικά και μη συστήματα κ.ά

Προς Κατάργηση των αναλυτικών Τιμολογίων

- Στην παρ. 6 προβλέπεται η έκδοση απόφασης του ΥΠΟΜΕ, με την οποία θα ρυθμιστούν τα θέματα που αφορούν στη μετάβαση από το υφιστάμενο σύστημα στο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (**ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ**) και στην
 - Κατάργηση των οικείων αποφάσεων του ΥΠΟΜΕ με τις οποίες έχουν εγκριθεί τα αναλυτικά τιμολόγια

Γνώμη A-45 ΕΑΑΔΗΣΥ

- Εφόσον ολοκληρωθεί η ανάπτυξη και η λειτουργία τους διαφαίνεται ότι θα συμβάλλουν σημαντικά στον ορθότερο προσδιορισμό του κόστους των τεχνικών έργων και μελετών, ενώ
- η συνεχής παρακολούθηση και καταγραφή των τιμών της αγοράς, μέσω του Παρατηρητηρίου Τιμών, ομοίως θα συντελέσει, ώστε
 - **οι προϋπολογισμοί δημοπράτησης να καταρτίζονται με βάση πραγματικά δεδομένα της αγοράς** και κατ' επέκταση στην
 - άμβλυνση του φαινομένου των ΑΧΠ που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στη χρήση παρωχημένων τιμολογίων.
- Το προβλεπόμενο Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών, σε συνδυασμό με τη χρήση της τεχνολογίας BIM, μπορεί να συμβάλει στην κατάρτιση και χρήση σύγχρονων προδιαγραφών, οι οποίες είναι καθοριστικής σημασίας για την παραγωγή ποιοτικών έργων και μελετών

Άρ. 171 - Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

- 15 μήνες και
- σε ειδικές περιπτώσεις προβλέπεται η αύξηση του χρόνου εγγύησης από τρία (3) σε πέντε (5) έτη, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η παράδοση ποιοτικότερων έργων με διάρκεια στο χρόνο.

➤ νέος ορισμός (παρ. 2) που **συμπληρώνει τις υποχρεώσεις του εργολάβου αναφορικά με τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης**, ενώ παρέχεται η ευχέρεια επέκτασης της ευθύνης του αναδόχου

- ✓ Η/Μ εγκαταστάσεις
- ✓ και σε άλλες εγκαταστάσεις ή
- ✓ εργασίες συντήρησης όπως για ανελκυστήρες, για πράσινο κ.λπ.

Εκκίνηση χρόνου εγγύησης

Προτέρα διάταξη

- από τη βεβαιωμένη περάτωση των εργασιών, αν μέσα σε 2 μήνες από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση.....

Νέα διάταξη

- από τη βεβαιωμένη περάτωση εργασιών των

Αρ. 172 - Παραλαβή *(αντικατάσταση «Οριστικής παραλαβής»)*

- **Κατάργηση έννοιας «Οριστικής» Παραλαβής**
- **οι εργασίες θα παραλαμβάνονται και ποσοτικά και ποιοτικά, για τις εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης**

Συγκρότηση της Επιτροπής Παραλαβής

- από 3μελείς, πλέον η Επιτροπή Παραλαβής θα είναι **πάντα 5μελείς** εκ των οποίων οι τρεις (3) είναι **απαραίτητα τεχνικοί υπάλληλοι** (παρ. 3),
 - ανήκουν στον φορέα κατασκευής ή
 - και σε άλλους φορείς, κατ' επιλογή της ΠΑ
- Υποχρέωση ορισμού του Προέδρου που προέρχεται υποχρεωτικά από **άλλη ΑΑ** και δύο (2) μελών, εκπροσώπων του ΤΕΕ (ή ΓΕΩΤΕΕ)
- πρόβλεψη **ιδιαίτερης αμοιβής** ανά συνεδρίαση για τους εκπροσώπους των Επιμελητηρίων και του Προέδρου της επιτροπής
 - από τις πιστώσεις του έργου,
 - με καθορισμό αυτής μετά από έκδοση σχετικής ΚΥΑ των ΥΠΟΙΚ και ΥΠΟΜΕ
- τα όργανα της Διοίκησης (ως εκπροσώπων του ΚΤΕ) παραμένουν **μη αμειβόμενα**
- Μη ύπαρξη αναφοράς ως προς τον τρόπο ορισμού (στην προτέρα διάταξη από κλήρωση)

Ποσοτικός έλεγχος των Έργων

Παλαιά διάταξη

➤ ‘.....Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά.....’

Νέα διάταξη

- Η επιτροπή **δεν έχει δικαίωμα ελέγχου των οικονομικών παραμέτρων και των διαδικασιών της εκτέλεσης εν γένει του έργου** και δεν μπορεί να παρεμβαίνει διορθωτικά
- (στο πνεύμα των γενικών αλλαγών του νέου θεσμικού πλαισίου
 - Δήλωση αληθείας Επιμετρήσεων,
 - Δυνατότητα σποραδικών ελέγχων εργασιών κλπ.

Ποιοτικός έλεγχος των Έργων

Η Επιτροπή Παραλαβής

- ◆ «ελέγχει επίσης κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτές ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους.
- ◆ Κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών η ΔΥ μεριμνά για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που τυχόν διαπιστώθηκαν σύμφωνα με το άρθρ. 159 παρ. 3»

Παραμένει η δυνατότητα της επιτροπής

- ◆ «εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη ελαττωμάτων στο έργο και από την κοινοποίηση της ειδικής διαταγής στον ανάδοχο, αναστέλλεται η προθεσμία της παραλαβής.
- ◆ Μετά την αποκατάσταση του ελαττώματος η ΔΥ ενημερώνει την ΠΑ προκειμένου να συνεχισθεί η ανασταλείσα διαδικασία έγκρισης του πρωτοκόλλου» (παρ. 7).

Παραλαβή τμημάτων έργων προς αυτοτελή χρήση (παρ.7)

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για:

- Περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και
- σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται,
 - περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης

Κρίσιμοι χρόνοι διενέργειας παραλαβής

Για τη διενέργεια της παραλαβής τίθεται όριο τουλάχιστον τριών μηνών από την Βεβ. Περ. ενός μήνα πριν τη λήξη του χρόνου συντήρησης, προκειμένου

- η ΠΑ να ορίσει την επιτροπή παραλαβής και
- η ΔΥ υποχρεούται να της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και την υποβολή ή σύνταξη της τελικής επιμέτρησης

Απαιτούνται εκτός του ήδη απαιτούμενου ΦΑΥ, τα εξής νέα έγγραφα (παρ. 13) :

- το Σχέδιο Ασφαλείας και Υγείας (**Σ.Α.Υ.**)
- το **Μητρώο Έργου** και τα **σχέδια «ως κατασκευάσθαι»** του έργου
- Ιδρύεται υποχρέωση του αναδόχου περί :
- Σύνταξης **Φακέλου προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας**, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου
- Παράδοσης **Ψηφιακού αρχείου** στο οποίο περιέχονται **φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των σταδίων του έργου και ιδίως των εκτελεσθεισών αφανών εργασιών**
- Προβλέπεται (παρ. 12) η κατάπτωση του 25% της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης εάν ο ανάδοχος δεν προσκομίζει τα ανωτέρω έγγραφα

Συνάδελφοι καλή επιτυχία στο έργο σας!

ΖΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ